

PRZESTRZEC SIĘ (11) *vb pf*

się (7), się (4).

Teksty nie oznaczają é; pierwsze e prawdopodobnie jasne (tak w prze-).

inf przestrzec się (6) [zapis: -dz] [w tym: znac. 5. *RejFig* może PRZESTRZEC + może SIĘ]. ◇ *fut* 3 *pl* przestrzegą się (2). ◇ *praet* 3 *pl m pers* przestrzegli się (1). ◇ *con* 3 *pl m pers* by się przestrzegli (1). ◇ *imp* 1 *pl* przestrz(e)żmy się (1).

Sł stp, Cn, Linde brak.

1. *Przyjąć ostrzeżenie* (2) : Ielli łtroż ná wieży wołać będzie: oto idzie nieprzyjaciel: á ludzie się nie przełtrzegą: łámi łobie winni zołtána/ á łtroż wolny bez karánia będzie. *SkarKaz*)(3.

przełtrzec się czym (1): Aleby się drugi mógł łam przełtrzedz á przełtráżyć onym łrogim vpominániam Páná łwego/ ktory przez vłtá Prorockie mowi: Iż krwie tych opułczónych owieczek chcę páłtrzyć z ręku ich/ ktorym łą poruczone. *RejPos* 23v.

2. *Zacząć mieć się na bacžnołci, stać się ostrożnym* [na co] (1) : włzákoż niewiem by náłze Polki niebyły w tym ták miłterne/ chocia náuki w łobie niemáią/ iáko kiedi Włółzki. A przetho nie one z moiey kłięgi chyłrže zołtána/ ále się męłczyżni nieiáko przełthrzegą ná chyłrość włzeláką. *Górndworz* B4v.

3. *Wziąć przykład odstrasżający, nauczyć się na czyichł błędach* [w tym: czym (2)] (4) : A theż młody człek przečzedłży [„Przypowiełci przypáđle”, inaczej „Figliki”]/ może się wiele ludzkimi przygodami przełtrzedz. *RejFig* Aa.

Ze zdaniem dopełnieniowym [aby nie] (2): Y to ktemu/ iż obacziwłży go [*drugiego człowieka*] w tym vpornego á niedbáłego może się przełtrzedz/ áby mu nie dał nicz ná łobie wyludzić/ á od prawdy się vwiełć/ y towarzysłtwá z nim mieć iuż się też przełtrzegác będzie. *RejZwierc* 83; *SkarŻyw* 108.

Zwroty: »na potym się przestrzec« (1): Bo nietylo się w onym omyłnym połádzánium łwym vpámiętáli: ále się też y ná potym przełtrzegłi/ áby się ná tákie rozumienia o ludziach niełkwapiali. *SkarŻyw* 108.

»przełtrzec się przykładem [czyim]« (1): Bo y łam się może przełtrzedz onym złym przykładem drugiego/ y onego też może czáłem przełthrziedz poćciwie z onego łzkodliwego przypadku iego. *RejZwierc* 83.

4. *Zdać sobie z czego sprawę, społtrzec się* [iż] (1) :

Szereg: »nie przestrzec się ani obaczyć« (1): Ale mi podobno rzeczećie X*(ięże)* K*(anoniku)* [...] chcąc te kły/ tych wilkow iádowitych Kátholików łwych [...] owczyńką iáką pokryć/ áby się prołtaczłkowie omamieni nie przełtrzegłi/ áni obaczyli: iż on nie gáni zgołá piłmá ł. áni go też odrzuca: á iż też nie ták idzie o piłmo ł. iáko o iego wyrozumienie *CzechEp* 122.

5. *Poznać, zrozumieć* (3) :

przełtrzec się czego (2): bo tám naydziełż rozmowy s kim chczelłż/ naydziełż przykłády y przypadki ludzkie iákie chczelłż/ kthore gdy przepáłrzyłż iáko przez kryłzłtal/ łnáđnie się y łwych przełtrzedz mozelłż/ y drugiemu rády poćciwey dodać mozelłż. *RejZwierc* 209. *Cf* *przełtrzec się czego z czego*.

przełtrzec się czego z czego (1): Przypowiełci przypáđle/ s ktorych łye może wiele rzeczy przełtrzedz. *RejFig* Aa.

przestrzec się w czym (1): O Czędtey modlitwie do BOgá w potrzebách náleznych/ mamy Páná nálezego IEzu Chryftá gęfte w Ewángeliey náuki y vpominánia. [...] W czym fię naprzod przefttrzeźmy/ áby kto nie rozumiał iákiey nierowności boftwá Páná nálezego z Oycem/ ktoremu fię vkarza y modli. *SkarKaz* 608a.

Synonimy: 4. *obaczyć się, ostrzec się;* 5. *obaczyć się.*

Formacje współrdzenne cf STRZEC.